

VALOAREA ECONOMICĂ ȘI SPIRITUALĂ A UNUI INGINER DE PERFORMANȚĂ

¹V. Dorogan, ²L. Cantemir

¹Universitatea Tehnică a Moldovei, ²Universitatea Tehnică „Gh.Asachi”, Iași

Secolul 20 s-a marcat prin revoluția tehnico-științifică în cele mai diverse domenii, în special, în fizică, electronică, construcții de mașini etc. Însă secolul 20 a mai evidențiat unele tendințe fundamentale, care asigură echilibrul și prosperarea unei societăți, și anume: într-o societate poate să existe armonie și progres numai atunci când cele trei componente se află într-un echilibru dinamic. Este vorba de componentele **materială**, **socială** și, evident, **spirituală**. Atunci când este neglijată măcar una din ele se produc cataclisme sociale. Așa a dispărut imperiul roman – când moralitatea a fost neglijată, așa a dispărut imperiul sovietic – când libertatea spirituală, echitatea socială nu se mai respectau.

Chiar fiind ingineri, deci într-un fel materialişti, credem că componenta spirituală este determinantă. Nu poți crea nimic, nici material, nici social, fără a-ți pune sufletul. Fără o continuitate spirituală în timp și spațiu nici un popor nu are viitor. Orice popor, inclusiv Poporul Român, prin existența sa a demonstrat acest adevăr.

În contextul procesului de integrare europeană, în societate apar diverse probleme. Aparent, s-ar crea impresia că conceptele procesului de integrare europeană ar diminua importanța spiritualului național, punând accente majore pe produse materiale competitive, pe o economie de piață cu un caracter dur, internațional, pe o mobilitate a forței de muncă.

Deci, totuși ce așteaptă Europa de la viitorii membri ai Comunității Europene? E o întrebare ce și-o pune fiecare, inclusiv și inginerii. Cum trebuie să fie un inginer european de naționalitate român?

Criteriile de bază par a fi evidente: - să cunoască limbile moderne; - să fie specialist în materie, pentru a fi capabil să efectueze transferul tehnologiilor de vârf; - să deservească calitativ tehnica modernă; - să se

descurce cât de cât în economia de piață. Și, cam atât! Generația tânără de azi acceptă lesne aceste criterii, care le asigură un viitor european cu un salariu decent în orice țară europeană.

Încercând o analiză mai profundă a acestei probleme, devine evident că e puțin să fii un bun inginer, un bun executor. Este necesar să pricepi esența lucrurilor, a fenomenelor din știință, tehnică, societate etc. Pentru a **crea** și nu numai a deservi! Pentru a asigura continuitatea în știință și tehnică. Europa ne va accepta ca parteneri egali și nu servitori numai atunci când vom avea **un nume** recunoscut de toți. Deci, la prima etapă a integrării, inginerii europeni trebuie să fie ingineri englezi, francezi, nemți, români etc. **Ingineri cu un nume!**

Pentru a realiza acest obiectiv este necesar să formulăm problema cam așa: inginerul, pentru a fi capabil să producă bunuri materiale pentru domeniul social, este obligat să pornească de la domeniul spiritual. Fiecare trebuie să știe că una din cele mai vechi culturi europene, așa numita Cultură Cucuteni, este cultura strămoșilor noștri, de la Carpați la Nistru. Fiecare trebuie să aibă mândrie de neam, or, **cel ce nu se respectă pe sine nu este respectat de nimeni!**

La Universitatea Tehnică a Moldovei un accent deosebit se pune pe educația spirituală a viitorilor ingineri. Pe lângă conferințe și simpozioane științifice cu tematică inginerescă sunt organizate manifestări științifice cu tematică mixtă: științifică, tehnică, culturală, spirituală. Ultima manifestare de acest gen a avut loc în luna octombrie 2006. Simpozionul cu denumirea „CUCUTENI 5000 – Redivivus: științe exacte și mai puțin exacte” a fost organizat în cooperare cu Universitatea Tehnică „Gh.Asachi”, Iași. La acest simpozion au fost prezentate lucrări ce au vizat cultura și creativitatea Neamului nostru, începând cu 5-6 mii ani în urmă până în prezent.

Cu scopul de a trezi interesul față de Simpozion, pe care îl dorim să fie anual și internațional, pentru a Vă invita să fiți alături de noi în calitate de participanți, oponenti, sponsori, prezentăm temele și autorii celor mai relevante lucrări:

- *Cunoașterea civilizației Cucuteniene*. Mihai Tun, primarul localității Cucuteni, Targu Frumos;

- *Cultura Cucuteni: prezentare istorică*. Senica Turcanu, Dr., director muzeu „Istoria Moldovei”, Iași.

- *Simbolistica picturii cucuteniene*. Andrei Vartic, scriitor, editor al revistei de studii carpato-dunărene „Dava International”;

- *De la arhaic la arta contemporană*. Ionela Mihuleac, artist plastic, președintele Asociației ARS CONTINUA Iași, Violeta Radu, Asociația ARS CONTINUA Iași.

- *Științe exacte și mai puțin exacte - limite și intercondiționări*. Lorin Cantemir, Prof.dr.ing. D.H.C. Membru AȘTR, Gheorghe Stefanescu, cercetător;

- *De la artă la științe exacte*. Elena Chirita, ing. Directorul Muzeului Științei și Tehnicii “Stefan Procopiu”, Iasi;

- *Polus Geticus – centrul vechii Europe*. Tatiana Palade, Chișinău;

- *Genetica și istoria poporului român*. Gheorghe Stefanescu, cercetător, Lorin Cantemir, Prof.dr.ing.D.H.C. Membru AȘTR;

- *Filosofia românească din cele mai vechi timpuri până astăzi*. Mihai Braga, dr., șef catedră UTM;

- *Creativitatea românilor: de la Zamolxe până în zilele noastre*. Valeriu Dulgheru, dr.hab., șef catedră UTM.

Ideea supremă tratată la Simpozion este **unitatea dintre material, spiritual și social**. Viziunea inginerilor asupra acestei unități, asupra metodologiei cunoașterii naturii, ce ne-a creat și ne permite nu numai să existăm, dar și să evoluăm, este una puțin deosebită. Pentru a demonstra acest lucru și pentru a provoca mințile lucide la discuții și activități comune, prezentăm câteva subiecte abordate la acest Simpozion.

Primul: Ce, și nu - cine, a creat civilizația umană, care până în prezent e o enigmă?

În context istoric, este cert că una din caracteristicile dezvoltării societății umane este aceea de a multiplica cunoștințele despre natură și de înțelegere a mecanismelor și relațiilor care stau la baza multitudinii fenomenelor acesteia.

Se poate considera că acest lucru se datorează curiozității umane, care depășește cu mult pe aceea a altor viețuitoare. Numai curiozitatea, ca ceva profund și ancestral, este însoțită de întrebarea **DE CE?**, capacitate de întrebare pe care o au numai humanoizii.

Primele răspunsuri la întrebare au fost de explicație supranaturală, deci cauzele fenomenelor și a faptelor se datorau zeilor, zeitelor și a întregului clan al acestora. Ca și alte civilizații ale antichității, poporul Grec a creat o mitologie complexă plină de zei, zeițe, nimfe, muze și alți locuitori ai lumii spiritelor. Noutatea culturii grecești și a saltului acesteia rezidă în faptul că toate aceste zeități **erau supuse greșelilor**, deosebindu-se de oameni numai prin faptul că erau atotputernici și atotștiutori. În consecință filosofii greci au fost mai puțin înclinați să dea explicații supranaturale, fiind preocupați mai mult de explicații naturale. Acesta este momentul când putem considera că a apărut știința în sensul pe care îl admitem în general astăzi.

Deci, civilizația a fost creată de:

- capacitatea de a **avea dubii**;

- capacitatea de a pune întrebarea **DE CE?**;

- capacitatea de a răspunde la întrebarea **DE CE?**;

- capacitatea de a înțelege, că orice răspuns la întrebarea **DE CE?** este unul relativ și incomplet;

- capacitatea de a conștientiza faptul că a răspunde la întrebarea **DE CE?** este calea spre perfecțiune, și, că **... perfecțiunea are o singură limită – cea inferioară**.

Nu credem că inginerii sunt singurii ce-și pun această întrebare - **DE CE?** Orice Om creativ își pune această întrebare și caută un răspuns. Și, atât timp cât este așa, lumea va progresa încontinuu.

Al doilea subiect abordat de ingineri în discuții la Simpozion ține de științele „mai puțin exacte”, științe care se ocupă de activitățile umane legate de domeniul spiritual, domeniu ce deocamdată nu este definit prin relații matematice și unde nu putem efectua măsurători definitorii. Din această categorie de științe cităm: psihologia, lingvistica, istoria, sociologia, medicina, arheologia, etc.

Ca exemplu o să prezentăm unele probleme lingvistice. La întrebarea ce limbă vorbim astăzi? Răspunsul poate fi simplu, dar și complicat. S-ar putea răspunde: vorbim o limbă traco-dacică sau o limbă cu rădăcini frigiene-tracice. Cine ne poate da un răspuns corect? Lingviștii în cor ne vor răspunde că limba română este o limbă de sorginte latină, pentru că dintre toate limbile romanice limba română păstrează cele mai multe cuvinte latine, în pofida influențelor celtice, slave, tătărești, grecești și altele.

Da!, dar noi am fost daci, adevăr de necontestat, deci, ar însemna că limba noastră este o limbă dacică evoluată. Paradoxal, dar răspunsul lingviștilor spune clar - limba dacică a dispărut, au rămas cel mult 160-170 de cuvinte dacice. Mai mult, conform studiilor lingviștilor, limba română a ajuns în situația paradoxală de a fi limba cu cele mai multe cuvinte de așa zisă origine obscură, a căror proveniență este necunoscută sau nesigură. Credem că este un exemplu foarte clar că lingvistica face parte din cadrul științelor neexacte, care nu operează sau nu poate opera cu metodele de cercetare ale științelor exacte. Se pare că științele neexacte se bazează mai mult pe observație, intuiție și speculație a tehnicii de cercetare, care de multe ori neglijează logica faptelor, întrucât se ghidează după idei emise de așa zisele autorități în domeniu. De exemplu, dacă filologii ajung după nenumărate studii și dezbaterii la părerea că în actuala limbă română au mai rămas maximum 160 de cuvinte dacice, față de un fond de circa 140 de mii de cuvinte, raportul dintre acestea fiind $160/140000=0,001142\%$, ceea ce pare total neverosimil pentru un cercetător pragmatic și realist.

Se știe că Dacia Felix a fost ocupată timp de 165 ani, iar elementul latinizator roman în raport cu populația dacică era de circa 40 mii la 8 milioane. Raportul de 1/200 în mod logic și rațional este mult prea mic pentru a realiza o latinizare rapidă, cu atât mai mult cu cât nu se cunoaște nici o încercare a romanilor de a face acest lucru. Dacă judecăm prin comparație, rușii au ocupat Basarabia în 1812 și au dominat-o circa 160 de ani străduindu-se în mod evident să rusifice Basarabia prin școli cu predare în limba rusă, prin ziare, reviste administrație, radio-TV, activitate culturală,

etc. Cu toate acestea țărani basarabeni, cu puține cuvinte împrumutate din limba rusă, continuă să vorbească ca cei din Podul Iloaiei sau Târgu Frumos. Aceasta ne permite să tragem concluzia că latinitatea românilor are o altă cauză decât ocupația romană. Mai mult, limba vorbită de daci nu a dispărut, sigur ea a evoluat. Dacii nu aveau nici o motivație serioasă ca să renunțe la limba lor. Istoria nu cunoaște nici un popor, oricât de asuprit ar fi fost, care să fi renunțat la limba lui pe care a folosit-o din generație în generație și pentru care avea o anumită compatibilitate anatomico-genetică. În consecință, este de considerat că-n lexicul actual trebuie să existe încă o mulțime de cuvinte dacice nerecunoscute. Care ar fi acestea? Cel mai probabil sunt cuvinte pentru care în limba latină nu există un corespondent, de exemplu vestimentația specifică dacilor sau elemente specifice ei: opinci, cioareci, ȳari, dulamă, fotă, ie, maramă, etc.

Am prezentat aceste probleme, care au trezit discuții aprinse în cadrul unui mediu ingineresc, pentru a demonstra că activitatea creativă nu poate fi divizată pe domenii. **Ca sa fii creativ trebuie să fii universal.** Ingineri, deci, oameni ai creației, sunt toți cei ce lărgesc orizontul cunoașterii, toți cei care pun o cărămidă la edificarea cetății cunoștințelor, singurei cetăți ce a rezistat și va rezista în timp și spațiu.

Revenind la subiectul pus în discuție, mai formulăm odată problema ce ni se pare foarte actuală și importantă, îndeosebi pentru tânăra generație: **cum trebuie să fie un inginer român de talie europeană?** În opinia noastră, un inginer român trebuie să îmbine în sine:

- pragmatismul american;
- romantismul francez;
- disciplina și corectitudinea germană;
- energia și dragostea de viață italiană;
- demnitatea engleză;
- dragostea de Țară, de Pământul unde-ți sunt rădăcinile!

Fără rădăcini devii purtat de vânt, ce-și schimbă în permanență direcția, și, în orice moment, te poți trezi lăsat pe un sol steril, fără sevă și fără viitor!